ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně **České metrologické kanceláře, s. r. o.**, se sídlem Praha 2, Americká 362/11, zastoupené Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Praha 8, Černého 517/13, proti žalovanému **Magistrátu města Olomouce**, se sídlem Olomouc, Horní náměstí 583, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 13. 6. 2017, č. j. 65 A 28/2017-30,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 13. 6. 2017, č. j. 65 A 28/2017-30, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně se žalobou u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat v tom, že žalovaný vymáhal svoji pohledávku založenou příkazem k zaplacení pokuty ve výši 1 500 Kč spolu s náklady řízení ve výši 1 000 Kč prostřednictvím soudního exekutora; náklady exekuce činily 7 865 Kč. Dle názoru žalobkyně žalovaný porušil povinnost stanovenou v § 175 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“), tj. zvolit způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 13. 6. 2017, č. j. 65 A 28/2017-30, zamítl.

[2] Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný nepřistoupil k vymáhání pohledávky „*slepě*“, nýbrž po vyloučení možnosti provést některý z druhů exekuce podle § 186 až § 193 daňového řádu. V úvahu připadaly jen daňová exekuce prodejem movitých, respektive nemovitých věcí. I v tomto případě by však bylo třeba předepsat dlužníkovi náklady za

nařízení daňové exekuce ve výši 500 Kč (§ 183 odst. 1 daňového řádu) a náklady za výkon prodeje ve výši 500 Kč (§ 183 odst. 2 daňového řádu), popřípadě též hotové výdaje. Tyto náklady se předepisují paušálně vždy, a to i když je vymáhána například částka ve výši 300 Kč. Krajský soud konstatoval, že při prověřování, zda volba způsobu vymáhání vede ke zjevnému nepoměru k výši nedoplatku, je třeba vycházet z konkrétní situace, nikoli paušálně uplatňovat pravidlo, že určitý násobek vymáhané částky bude vždy zjevně nepřiměřený. Za irelevantní pak označil otázku, zda je konkrétní exekutor plátcem daně z přidané hodnoty; dle jeho názoru mohou být srovnávány toliko částky bez DPH. Pokud se žalobkyně domáhal právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 As 143/2014-47, krajský soud konstatoval, že žalobkyně opomíjí, že závěry přijaté v tomto rozhodnutí se vztahovaly k fyzické osobě, která byla osvobozena od soudních poplatků a které byl ustanoven zástupce.

[3] Krajský soud rovněž uvedl, že pro závěr o nepřiměřeném způsobu vymáhání nepostačuje jakýkoli nepoměr mezi výší vymáhané částky a exekučními náklady, ale musí jít o nepoměr určité intenzity, aby jej bylo možné považovat za zjevný. V případě žalobkyně přitom tento *zjevný* poměr neshledal. Připomněl, že žalobkyně po dobu více než 1 roku zůstala pasivní a neučinila k úhradě svého závazku ničeho. Nadto je žalobkyně právnickou osobou, u níž se předpokládá vyšší míra právního vědomí a s tím spojeného povědomí o možných následcích nesplnění uložených povinností. Žalobkyně ani netvrdila nic o své ekonomické situaci a o tom, že by nebyla schopna svůj dluh uhradit. Navíc se nechala v řízení zastupovat za své prostředky advokátem. Nelze tudíž přijmout závěr, že se exekuci nemohla vyhnout dobrovolným zaplacením.

[4] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka předně nesouhlasí s posouzením právní otázky zjevného nepoměru exekučních nákladů vzhledem k výši nedoplatku. Dovolává se přitom rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 As 143/2014-47, v němž tento soud za naprosto totožných okolností rozhodl, že výše nákladů spojených s vymáháním byla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. Dále odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2017, č. j. 51 A 24/2017-41, z nějž vyplývá, že pro posouzení nezákonnosti zásahu, respektive zjevného nepoměru, je rozhodný okamžik, kdy se žalovaný rozhodl pro exekuci prostřednictvím soudního exekutora. Možnost zaplatit snížené náklady exekuce ve výši 3 932,50 Kč, kterou vzal v potaz krajský soud v napadeném rozsudku, je proto irelevantní. Mimoto je třeba také zvažovat poměr mezi náklady daňové exekuce a náklady exekuce prostřednictvím soudního exekutora. Zatímco pro první možnost by předepsaná částka činila 500 Kč, pro druhou z nich by činila nejméně 3 932, 50 Kč, což je téměř osminásobek nákladů daňové exekuce. Stěžovatelka nesouhlasí s krajským soudem ani v tom, že plátcovství DPH nemá být zohledňováno při posuzování zjevného nepoměru mezi exekučními náklady a výší nedoplatku.

[5] Ve shodě s výše citovaným rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích stěžovatelka dodává, že není na volné úvaze správního orgánu, zda požádá o vymožení pokuty soudního exekutora. Správní orgán tak smí učinit jen za splnění podmínek vyplývajících z § 175 odst. 2 daňového řádu. Žalovaný byl v řízení o výkonu rozhodnutí

exekučním správním orgánem ve smyslu § 106 odst. 2 správního řádu, protože vydal vykonávané rozhodnutí v prvním stupni [§ 105 odst. 1 písm. a) správního řádu]. V tomto případě měl na výběr, zda exekuci provede sám, nebo zda požádá obecného správce daně, jímž byl v tomto případě celní úřad. Stěžovatelka dlužnou částku dosud neuhradila, neboť má za to, že postup žalovaného je nezákonný; v této souvislosti poukazuje na ztíženou možnost vymoci nezákonně exekvované peněžní prostředky zpět cestou náhrady škody vůči státu. To, že dosud pokutu neuhradila, odůvodňuje i tím, že nevěděla o tom, že příkaz je v právní moci, neboť měla za to, že podala řádný odpor. Domnívá se také, že skutečnost, že dlužník neuhradil dluh včas, by neměla mít vliv na volbu způsobu exekuce žalovaným. Žalovaný také postupoval v rozporu s § 6 odst. 2 správního řádu, neboť zvolil soudního exekutora se sídlem v Olomouci, ačkoli stěžovatelka sídlí v Praze, čímž zcela účelově navýšil exekuční náklady.

[6] Stěžovatelka dále namítá, že krajský soud vycházel ze skutkových okolností, které nemají oporu ve spise. Není pravdou, že žalovaný nemohl využít jiného způsobu exekuce. Pokud by řádně prověřil jiné možnosti vymáhání, zjistil by, že stěžovatelka má zřízený bankovní účet u Fio banky, a. s., na kterém byl ke dni podání exekučního návrhu dostatek finančních prostředků k pokrytí dluhu. Krajský soud přehlédl, že způsob provedení exekuce volí exekutor; nebyl by proto zřejmě rozdíl mezi exekucí provedenou správním orgánem a soudním exekutorem, neboť prvotně by byla provedena exekuce na bankovní účet. Krajský soud se dále nezabýval možností provést exekuci prodejem movitých věcí v dražbě podle § 194 odst. 1 daňového řádu.

[7] Závěrem stěžovatelka rozporuje právní názor krajského soudu, že při posuzování nezákonnosti zásahu existuje pro právnické osoby jiný režim než pro osoby fyzické. Pro toto rozdělení podle jejího názoru není ve veřejnoprávní rovině opora. Krajskému soudu rovněž vytýká, že jí přičetl k tíži, že netvrdila nic o své nedobré ekonomické situaci, a považoval za relevantní, že i přes skutečnost, že se na vlastní náklady nechala zastoupit advokátem a zaplatila soudní poplatek, dlužnou částku žalovanému dosud neuhradila.

[8] V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka namítala také porušení práva na veřejné projednání své věci. Stěžovatelka v žalobě vyjádřila nesouhlas s řízením bez jednání a navrhovala provedení důkazů. Krajský soud však vydal rozhodnutí ve věci samé, aniž by jednání nařídil. Tímto postupem nejen porušil zásadu bezprostřednosti, ústnosti a veřejnosti, ale založil své závěry na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu.

[9] Ve vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaný předně ohradil vůči tvrzení stěžovatelky, že ve věci neproběhlo ústní jednání před krajským soudem. Uvedl, že jednání nařízeno bylo, avšak stěžovatelka ani její zástupce se k němu nedostavili. Je také s podivem, že stěžovatelka tuto skutečnost namítá až v doplnění kasační stížnosti, když jí musela být známa již při jejím podání. Dále odmítl přirovnání nynější skutkové situace k věci souzené Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 8 As 143/2014. Ze správního spisu totiž vyplývá, že příkaz o uložení pokuty ze dne 11. 12. 2015 byl stěžovatelce doručen fikcí; následně bylo stěžovatelce zasláno vyrozumění o výši nedoplatku ze dne 30. 5. 2016, č. j. SMOL/119829/2016/OARMV/Lak, které si vyzvedla v datové schránce dne 31. 5. 2016. Právní moci exekučního titulu si tak musela být vědoma; naopak o existenci údajného

odporu proti němu nepodala jediný důkaz. Nečinit ve věci žádné kroky a vědomě tak směřovat k procesu vymáhání dluhu se stěžovatelka rozhodla zcela o své vůli.

[10] Žalovaný dále nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že nebyly dostatečně prověřeny ostatní možnosti vymáhání nedoplatku; k tomu odkázal na správní spis, jenž obsahuje výsledky dotazování žalovaného na přeplatky na daních u jiných správců daně, i na bankovní účty u poskytovatelů platebních služeb. Skutečnost, že je majitelkou bankovního účtu u Fio banky, a. s. stěžovatelka nadto v řízení před krajským soudem ani nezmínila. Žalovaný s ohledem na vlastní personální a materiální vybavení a s tím související faktické možnosti provedení daňové exekuce, dospěl k názoru, že nejefektivnějším a fakticky jediným možným způsobem řešení vymáhání uvedeného nedoplatku je postup prostřednictvím soudního exekutora. Aplikace závěrů vyplývajících z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 143/2014-47, bez náležitého zhodnocení každého případu, by vedla k tomu, že tzv. bagatelní pohledávky se fakticky nebudou vymáhat. Pokud totiž materiální a personální vybavení správce daně (míněno obecního úřadu jako správce daně) fakticky neumožní jiný způsob daňové exekuce než exekuci ve smyslu § 178 odst. 5 písm. a), b) nebo c) daňového řádu, povede to nezvratně k tomu, že pohledávky do výše 1/3 exekučních nákladů soudních exekutorů fakticky nebudou vymáhány. Osoby, které právní předpisy porušují, si toho samozřejmě budou vědomy a budou podle toho jednat. Ostatně naznačený způsob chování, tedy neochota dobrovolně snášet následky svého protiprávního jednání ve formě úhrady pokuty, vyplývá i z pasivity stěžovatelky v rámci dosavadní historie tohoto případu. Žalovaný má za to, že pohledávky je třeba vnímat v širším kontextu, a ne jen striktně jako peněžité částky, neboť za každou pohledávkou v rámci dělené správy se vždy skrývá konkrétní porušení zákonné povinnosti na příslušném úseku státní správy ze strany povinného.

[11] Žalovaný dále odmítl tvrzení stěžovatelky o účelovém navyšování exekučních nákladů. Pokud jde o výběr exekutora, ten je vždy v rukou oprávněného; v daném případě je zcela přirozené, že žalovaný má sjednán smluvní vztah (vzešlý z výběrového řízení) s exekutorem v místě svého sídla.

[12] Na rozdíl od žalobkyně se žalovaný domnívá, že v rovině veřejného práva se skutečně zásadním způsobem rozlišuje mezi fyzickou osobou, fyzickou osobou podnikatelem a právnickou osobou. To, že u právnické osoby se předpokládá „*vyšší míra právního vědomí*“, vyplývá z příslušných právních předpisů na úseku jednotlivých oblastí státní správy (přestupky fyzických osob oproti správním deliktům právnických osob a podnikajících fyzických osob). Tato úvaha je však vedena ve vztahu k posouzení toho, zda žalobkyně z doručených dokladů mohla usuzovat na to, že existuje vykonatelný exekuční titul a zda jí měly být zřejmé případné následky jeho dobrovolného nesplnění.

[13] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil námitku, že se ve věci nekonalo ústní jednání, ačkoli stěžovatelka jej v žalobě požadovala. K takové vadě řízení by totiž kasační soud musel přihlédnout i z úřední povinnosti [§ 109 odst. 4 s. ř. s., ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že jednání před krajským soudem bylo skutečně nařízeno, a to na úterý 13. 6. 2017 ve 13:40, síň č. dv. 212. Vyplývá tak z pokynu předsedy senátu na čl. 27 soudního spisu, z doručenek datových zpráv tamtéž a dále z protokolu o jednání, konaného dne 13. 6. 2017, na čl. 29. Zástupce stěžovatelky si předvolání v datové schránce vyzvedl téhož dne, kdy byla zpráva odeslána, tj. 30. 5. 2017. V protokolu o jednání je pak uvedeno, že stěžovatelce i žalovanému bylo předvolání k jednání řádně doručeno; za stěžovatelku se na jednání nedostavil nikdo, za žalovaného se dostavila pověřená osoba, Mgr. R. K. Za těchto okolností nemá Nejvyšší správní soud důvodu pochybovat, že k žádosti stěžovatelky jednání ve věci skutečně nařízeno bylo a stěžovatelka, ač řádně předvolána, se k němu bez omluvy nedostavila. Tvrzení stěžovatelky nemá oporu ve spise, a tato námitka proto důvodná není.

[16] Jako důvodnou naopak Nejvyšší správní soud shledal námitku směřující do právního posouzení zjevného nepoměru mezi výší exekučních nákladů a vymáhaného nedoplatku provedeného krajským soudem. Vycházel především z rozsudků zdejšího soudu ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014-47, který cituje stěžovatelka, a ze dne 19. 4. 2018, č. j. 7 As 310/2017-25; od nichž není důvod se v projednávané věci jakkoli odchylovat.

[17] Podle § 175 odst. 2 daňového řádu platí, že „[s]*právce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku*“. Z důvodové zprávy k tomuto ustanovení vyplývá, že se správci daně ukládá zvolit co nejefektivnější možnost pro vymožení dlužného nedoplatku a přitom šetřit práva zúčastněných osob (zásada přiměřenosti), s přihlédnutím k zásadě hospodárnosti, jakož i k vlastnímu personálnímu vybavení správce daně. V tomto ohledu stanoví odstavec 2 výslovný požadavek na to, aby zvolený způsob vymáhání garantoval, že náklady spojené s vymáháním, které jsou přeneseny na dlužníka, nebudou ve zjevném nepoměru k výši vymáhaného nedoplatku. Citované ustanovení má za cíl zamezit případům, kdy si správci daně v rozporu se základními principy veřejné správy zjednodušují práci tím, že na vymáhání bagatelního nedoplatku povolají exekutora, u kterého se minimální výše nákladů pohybuje v řádu tisíců korun, ačkoliv by mohli zajistit vymáhání nedoplatku vlastními silami nebo předáním správci daně, příslušnému vymáhat nedoplatek v rámci dělené správy (v současnosti celnímu úřadu), tedy způsoby pro dlužníka výrazně příznivějšími.

[18] Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve shora označeném rozsudku č. j. 7 As 310/2017, při způsobu výběru vymáhání daňového nedoplatku podle § 175 odst. 2 daňového řádu musí být především naplněny zásady přiměřenosti a hospodárnosti, to znamená, že je třeba volit prostředky, které osoby zúčastněné na správě daní co nejméně zatěžují, ale zároveň ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní, tedy správného zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2017, č. j. 9 Afs 212/2016 - 47). Povinností správce daně při výběru způsobu vymáhání proto bude nejen vyvarovat se zjevného nepoměru mezi výší nákladů spojených s vymáháním a výší vymáhaného nedoplatku, ale obecně zvolit takový způsob, s nímž jsou spojeny co

nejnižší náklady daňového subjektu. Je proto povinen také porovnat, jaké náklady vznikají při jednotlivých způsobech vymáhání, a zvolit způsob pro dlužníka nejpříznivější. Standardním způsobem vymáhání proto bude daňová exekuce (srov. bod [16] rozsudku č. j. 7 As 310/2017 - 25).

[19] Ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu je speciálním ustanovením vůči § 105 odst. 2 správního řádu; možnost volby způsobu provedení exekuce uvedená v § 105 odst. 2 správního řádu se tak plně uplatní jen při exekuci na nepeněžitá plnění. Při exekuci na peněžitá plnění je volbu mezi vymáháním podle daňového řádu a prostřednictvím soudního exekutora vždy třeba poměřit z hlediska § 175 odst. 2 daňového řádu, tedy z hlediska poměru exekučních nákladů vzhledem k výši nedoplatku. Zda je výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku, je pak nutno posuzovat v každém konkrétním případě individuálně, jak plyne z již zmiňovaného rozsudku tohoto soudu č. j. 8 As 143/2014-47. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku dospěl k závěru, že takový nepoměr byl dán v situaci, kdy žalovaný vymáhal pokutu ve výši 1 500 Kč spolu s náklady řízení ve výši 1 000 Kč prostřednictvím soudního exekutora, jehož náklady činily 7 865 Kč.

[20] Je však třeba uvést, že zjevný nepoměr shledaly správní soudy i v případech, kde se nedoplatky povinných ještě více blížily nákladům exekuce. Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 22. 8. 2017, č. j. 62 A 113/2017-54 (s jehož závěry se zdejší soud ztotožňuje) shledal nezákonný zásah správního orgánu ve vymáhání pokuty za přestupek ve výši 2 500 Kč a nákladů řízení ve výši 1 000 Kč prostřednictvím soudního exekutora, přičemž náklady exekuce činily 4 032,50 Kč. Mimo jiné uvedl, že „*[p]odle § 182 odst. 2 daňového řádu spočívají exekuční náklady v náhradě nákladů za nařízení daňové exekuce, v náhradě nákladů za výkon prodeje a v náhradě hotových výdajů vzniklých při provádění daňové exekuce. V nyní posuzované věci by v rámci daňové exekuce přicházely v úvahu náklady za nařízení exekuce a hotové výdaje vzniklé při provádění exekuce. Náklady za nařízení exekuce dosáhly výše 500 Kč (§ 183 odst. 1 daňového řádu). Výši hotových výdajů vzniklých při provádění exekuce nelze přesně stanovit, je však zřejmé, že jen obtížně by dosáhly výše 3 500 Kč, která paušálně náležela soudnímu exekutorovi v nyní posuzované věci podle § 13 odst. 1 vyhlášky, či 1 750 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky, neboť žalovaný či obecný správce daně podle § 106 odst. 1 správního řádu by byl oprávněn požadovat pouze ty hotové výdaje, které by vznikly nad rámec běžné činnosti. Právo orgánu veřejné moci žádat náhradu nákladů je totiž zásadně limitováno tím, co bylo skutečně vynaloženo* [...]. *Je tedy zřejmé, že při srovnání nákladů exekuce prováděné soudním exekutorem a potenciálních nákladů daňové exekuce je exekuce rozhodnutí pro bagatelní pohledávku soudním exekutorem pro žalobce coby povinného výrazně nevýhodnější. Pak jsou tedy podle přesvědčení zdejšího soudu náklady exekuce (4 032,50 Kč) ve vztahu k vymáhanému bagatelnímu dluhu (3 500 Kč) zjevně nepřiměřené*. [...] *Žalovaný se tedy tím, že přistoupil k exekuci správního rozhodnutí prostřednictvím soudního exekutora, dopustil nezákonného zásahu, neboť postupoval v rozporu s § 175 odst. 2 daňového řádu*.“ Naposledy rozhodl Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku č. j. 7 As 310/2017-25 tak, že zjevný nepoměr mezi náklady exekuce a výší nedoplatku je dán i tam, kde částka uložená na pokutách dosahuje výše 4 600 Kč a náklady řízení činí 1 000 Kč, přičemž předpokládané náklady exekuce prostřednictvím soudního exekutora dosahují 7 865 Kč, případně 3 933 Kč ve snížené výši.

[21] S ohledem na právě uvedené uvážil Nejvyšší správní soud o námitkách, kterými stěžovatelka napadá posouzení právní otázky zjevného nepoměru krajským soudem a porušení § 175 odst. 2 daňového řádu žalovaným.

[22] Ze správního spisu plyne, že příkazem ze dne 11. 12. 2015, č. j. SMOL/265929/2015/OARMV/PZP/Tet byla stěžovatelce uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč, téhož dne byl příkaz dodán do její datové schránky. Jelikož se stěžovatelka v desetidenní lhůtě do datové schránky nepřihlásila, byl příkaz uplynutím této lhůty dne 21. 12. 2015 doručen fikcí. Vyrozuměním ze dne 30. 5. 2016, č. j. SMOL/119829/2016/OARMV/Lak žalovaný stěžovatelku upozornil na výši nedoplatku a vyzval ji k zaplacení 2 500 Kč v určené lhůtě, toto vyrozumění si stěžovatelka vyzvedla v datové schránce dne 31. 5. 2016. Informace o uložené peněžité povinnosti se tedy prokazatelně dostala do dispozice stěžovatelky, přičemž správní spis neobsahuje žádné dokumenty svědčící pro závěr, že by příkaz nenabyl právní moci pro podání opravného prostředku. Tvrzení stěžovatelky, že o právní moci předmětného příkazu nevěděla, tedy nemá oporu ve spise a její argumentace v tomto směru neobstojí. Tento dílčí závěr ovšem na posouzení zákonnosti potupu žalovaného (z pohledu vytýkané nepřiměřenosti zvoleného postupu vymáhání pohledávky) nemá vliv.

[23] Ze spisu je dále patrné, že žalovaný se u bankovních ústavů a ostatních správců daně dotazoval na existenci účtů a případných zůstatků nebo přeplatků na nich, a to s negativním výsledkem. Poté, co prověřil možnosti exekuce postižením majetkových práv (§ 186 až § 193 daňového řádu), přistoupil k vymáhání prostřednictvím soudního exekutora. Ze spisového materiálu přitom nevyplývá, že by žalovaný nemohl exekuci provést sám, za výrazně výhodnějších podmínek pro stěžovatelku, nebo že by se nemohl obrátit na obecného správce daně (§ 106 odst. 2 správního řádu). Přehlédnout nelze zejména povahu vymáhaných povinností (peněžitá pokuta za spáchaný přestupek a náklady řízení), kdy z ničeho nevyplývá, že by takové vymáhání vybočovalo z běžné agendy žalovaného, jako statutárního města, tedy subjektu, u kterého lze předpokládat, že je materiálně a personálně vybaven k vymáhání takových nedoplatků. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že pro žalovaného (za situace, kdy se mu nepodařilo zjistit existenci peněžních prostředků stěžovatelky u některé z bank či správců daně) stále připadala v úvahu možnost prověřit proveditelnost daňové exekuce prodejem movitých, popřípadě nemovitých věcí (§ 194 a násl. daňového řádu), což ostatně uvedl již krajský soud v napadeném rozsudku. Zde kasačnímu soudu není jasné, proč právě tuto možnost krajský soud zavrhl, a to za situace, kdy podle jeho vlastního výpočtu by náklady daňové exekuce dosahovaly přibližně méně než třetiny (případně) snížených nákladů soudního exekutora ve výši 3 932, 50 Kč; náklady exekuce v nesnížené výši (7 865 Kč) by pak překročily vymáhanou částku více než trojnásobně. V této souvislosti je vhodné poznamenat, že zdejší soud již v rozsudku č. j. 7 As 310/2017-25, upozornil, že potenciální snížení zaplacených nákladů exekuce nemohlo být žalovanému v době volby způsobu vymáhání daňového nedoplatku známo, přičemž výši nákladů exekuce je nutno zohledňovat primárně v této době.

[24] Není taktéž zřejmé, na základě jakých úvah krajský soud odmítl argumentaci stěžovatelky odkazující na závěry podávající se z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 143/2014 - 47. V nyní projednávané věci je patrné, že skutkové okolnosti případu stěžovatelky se v ničem podstatném od případu souzeného pod sp. zn. 8 As 143/2014 neliší. V obou případech byla uložena pokuta ve výši 1 500 Kč spolu s náklady řízení ve výši 1 000 Kč, potenciální náklady soudního exekutora činily 7 865 Kč. Skutečnost, že ve věci sp. zn. 8 As 143/2014 byl žalobce zastoupen ustanoveným advokátem, je pro posuzovanou otázku irelevantní. Naopak, určující byla právě a pouze výše dlužné částky, což vyplývá z bodu [16] uvedeného rozsudku (srov. též bod [18] rozsudku č. j. 7 As 310/2017-25). Odmítnout je třeba taktéž argument krajského soudu, dle kterého by se při posuzování možné existence zjevného nepoměru neměla zohledňovat částka odpovídající dani z přidané hodnoty, která by tvořila součást odměny exekutora. Podle § 87 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, „*je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu*“. Pro vyloučení daně z přidané hodnoty z tohoto poměřování tudíž neexistuje zákonný podklad. Podstatné je, o jak vysokou částku, mimo vymáhanou peněžitou povinnost, se majetek povinného provedením exekuce sníží.

[25] Na volbu způsobu vymáhání přitom nemůže mít vliv ani okolnost, že dlužník nenamítá svoji špatnou ekonomickou situaci, jeho pasivita či úroveň právního vědomí, jak naznačuje krajský soud. Poměr exekučních nákladů vzhledem k dlužné částce je objektivním a určujícím kritériem, které správce daně nemůže při posuzování zjevného nepoměru obejít s odkazem na chování povinného (srov. bod [24] rozsudku č. j. 7 As 310/2017 - 25) nebo jeho právní formu.

[26] Pokud jde o dílčí námitku stěžovatelky ohledně volby sídla exekutora a tvrzení, že bylo možné vést exekuci přikázáním pohledávky z jejího bankovního účtu (§ 190 daňového řádu), Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelce nic nebránilo uplatnit tuto argumentaci již v řízení před krajským soudem, což neučinila; tato námitka je proto nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[27] S ohledem na to, co bylo řečeno výše, lze uzavřít, že v případě stěžovatelky byl vzhledem k výši vymáhané povinnosti dán zjevný nepoměr mezi výší nedoplatku a náklady spojenými s jeho vymáháním ve smyslu § 175 odst. 2 daňového řádu. Ze shora uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil podle § 110 odst. 1 věta prvá před středníkem s. ř. s. a věc mu současně vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[28] Vzhledem k tomu, že byl napadený rozsudek zrušen, rozhodne krajský soud v dalším řízení rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 4. července 2018

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu